

INTERVIEW GROENE KERKEN

Lodewijk Born

In de Grote of Jacobijnerkerk in Leeuwarden is dinsdag de start van het Convenant Groene Kerken. Dr. Matthias Olthaar (38) pleit ervoor dat kerken het voortouw nemen in het stimuleren van het gesprek over duurzaamheid. „We moeten af van het vijanddenken als het gaat om het klimaat.”

Paus Franciscus zei het in zijn woensdag verschenen pauselijke brief, hoe het al vijf over twaalf is: ‘De internationale reactie op de klimaatcrisis is niet adequaat geweest, terwijl de wereld waarin we leven aan het instorten is en wellicht een breekpunt nadert’.

Matthias Olthaar had afgelopen week een ervaring die hem nogmaals met de neus op de feiten drukte. „Ik liep maandag gewoon nog in de korte broek, op 2 oktober! Dat is niet normaal. We zijn het misschien door de wisselvallige zomer al weer bijna vergeten, maar ook in het voorjaar was het extreem warm in Europa. In maart lagen ze al op het strand in Spanje.”

Dat het klimaat snel verandert „wordt door de weersextremen nu ook steeds duidelijker voor iedereen”, meent de lector vitale economie aan NHL Stenden. „Het komt dichtbij.” Met bijvoorbeeld eerst hevige bosbranden in Griekenland, maar later in hetzelfde land ook hevige overstromingen door regenval. Maar de zomer in Nederland belandde ook in de top tien van de warmste ooit.

Volgende generaties

Op 10 oktober is het Nationale Dag van de Duurzaamheid en dat leek het convenant een uitgelezen moment om de startbijeenkomst te houden. Olthaar hoopt op de avond in de Grote of Jacobijnerkerk in Leeuwarden met mensen in gesprek te gaan: „Over het belang en de kwaliteit van duurzaam leven, voor onszelf en voor de volgende generaties.”

Mede door twee boeken waar hij aan meeschreef, *Hoe handel ik eerlijk* (2021, met Paul Schenderling), en het vorig jaar verschenen *Er is leven na de groei* wordt hij geregeld gevraagd voor gastcolleges en lezingen. De helft daarvan is in kerken. Zij zijn steeds actiever als het gaat om het thema duurzaamheid, ziet Olthaar. „Kerken zijn al ontzettend lang bezig met sociale rechtvaardigheid. Dat zit helemaal in hun DNA verworven, via de diaconie en caritas. Elke kerk is wel bezig met sociale projecten om de medemens te steunen.”

Maar die medemens, dichtbij en veraf, moet ook ergens leven. Nu en

straks. „Ik denk dat het besef groeiende is dat klimaatverandering ook een grote *sociale impact* heeft. Dat heel veel mensen ontheemd raken. Dat zijn er al 25 miljoen per jaar. Volgens het wetenschappelijk tijdschrift *The Lancet* overlijden jaarlijks minstens 1,7 miljoen mensen vroegtijdig door de gevolgen van klimaatverandering.”

Ziektes nemen toe, oogsten mislukken. „Structureel, nu ook in een vakantieland als Italië. Je kunt het ecologische niet meer los zien van het sociale. Ik merk wanneer ik voor een christelijk publiek spreek, met name dat sociale aspect resoneert. Bij een seculier publiek het ecologische, de klimaatverandering en de zorgen daar om. Ik probeer ze altijd met elkaar in verbinding te brengen, want je kunt het één niet los zien van het ander.”

Somberte

Olthaar was regelmatig in Ethiopië, maar ook in Ghana en Burkina Faso, voor onderzoek. Toen zag hij al wat klimaatverandering, bijvoorbeeld extreme droogte of hevige regenval, in het leven van mensen doet. Wat allang voorspeld is in klimaatrapporten wordt alleen maar erger. „Je ziet dat drie kwart van de Nederlanders zich zorgen maakt over klimaatverandering. Een of de vijf jongeren ervaart klimaatstress. Velen zoeken naar handelingsperspectief: wat kun je doen? Mensen zijn heel erg op zoek naar hoop. Als je je maar een beetje verdiept in de problematiek is dat sombermakend. De klimaatcrisis is veel erger dan de meeste mensen beseffen... Je ziet veel klimaatwetenschappers lijden aan somberte of die zelfs depressief worden.”

De waarheden zijn dermate ongemakkelijk dat er uitvluchten worden gezocht om dat te pareren, ziet Olthaar. „Dat is wat ik juist vaak ook zie in christelijke kringen. Dat ze bijvoorbeeld zeggen: ‘Het zijn tekenen van de eindtijd’ en dat je dan niks meer hoeft te doen en mensen bij zichzelf een soort passieve houding legitimeren. Of: ‘De wereld is toch niet meer te redden, dus ik leef er lekker op los’.”

Hij meent dat je hoop kunt vinden in het handelen. „Hoe klein ook, het heeft iets van invloed, zeker als je dat sámen met anderen doet.”

Matthias Olthaar: „We zijn als mens geroepen om te werken aan een rechtvaardige samenleving en ik denk dat we d

‘We moeten af van het vijanddenken bij duurzaamheid’

Matthias Olthaar: kerken kunnen bemiddelende rol spelen bij de klimaatdiscussie